

EXPUNERE DE MOTIVE

Mănoritatea națională română din Serbia păstrează în cadrul comunității sale nealterată identitatea națională, religia ortodoxă, limba română, conștiința, cultura și tradițiile românești. Din punct de vedere istoric, românii din Serbia au locuit din cele mai vechi timpuri Valea Timocului și Voievodina, păstrând aceleași tradiții precum românii din celelalte regiuni istorice românești. Originea lor română este incontestabilă precum și relația constantă cu românii nord dunăreni.

Statul român, la sfârșitul secolului al XIX-lea, a sprijinit financiar și logistic comunitățile balcanice, recunoscându-le importanța și legătura indisolubilă cu România. Aceste ajutoare au continuat până la începutul celui de-al doilea război mondial, oprindu-se odată cu începutul conflagrației mondiale și cu instaurarea regimurilor comuniste în ambele țări, România și Serbia.

În tot acest timp, biserica a avut un rol fundamental în prezervarea valorilor, limbii și tradițiilor române. De cele mai multe ori, în cadrul lăcașelor de cult românești, românii din Serbia au avut acces la învățatură în limba română, valorile culturale și tradițiile românești fiind duse mai departe din generație în generație fie în familie, fie datorită contribuției bisericii.

Lipsa unui învățământ în limba maternă a făcut ca limba vorbită de românii din această zonă să fie considerată ca fiind transmisibilă doar oral. De asemenea, lipsa exersării alfabetului latin și a regulilor gramaticale specifice scrisului a dus la conservarea unei limbi vechi românești, arhaice și la o modalitate de scriere a limbii române stălcite în comparație cu româna literară.

Deznaționalizarea românilor din zona Timocului a reprezentat o realitate peste care autoritățile sârbești au trecut cu foarte mare ușurință. Acest lucru se observă și în cadrul rezultatelor ultimului recensământ din 2022 în Serbia unde etnicii români se împart în 23.044 de români, adică 0,35% din populația țării și 21.013 de vlahi, adică 0,32% din populația țării. La recensământul precedent, cel din anul 2011, numărul românilor declarați a fost de 25.410, adică 1,32% din populația Voivodinei. În acest context, importanța promovării valorilor române și a susținerii în mod concret a etnicilor români din Serbia este fundamentală!

ROMANIA

Un rol decisiv în promovarea acestor valori și în susținerea comunităților românilor din Serbia îl are biserica ortodoxă română din zonă. Episcopia Daciei Felix reprezintă un simbol al unității și solidarității românilor din valea Timocului și a Voivodinei, o instituție care păstrează cele mai importante și strămoșești valori românești precum limba, tradiția, credința și cultura românească. Ținând cont de aceste aspecte, statul român este chemat să sprijine în mod necondiționat această instituție în îndeplinirea misiunii sale, care nu este doar una sacerdotală ci și de păstrare a elementelor de cultură și civilizației românească pe întreg teritoriul Serbiei.

Din punct de vedere istoric, în anul 1934, în urma unor discuții bilaterale între Serbia și România a fost încheiată o convenție prin care fiecare dintre bisericile celor două state să își poată înființa o episcopie, astfel se dorea o episcopie sârbească cu sediu la Timișoara și una românească cu sediu la Vârșeț. Aceste reglementări nu au mai fost puse în practică până în anul 1971, atunci când s-a ajuns la crearea unui vicariat, iar după anul 1990 a apărut o episcopie sârbească la Timișoara, iar din 1997, Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a activat convenția din anul 1934 pentru înființarea unei Episcopii Ortodoxe Române la Vârșeț. În 2001 a fost hirotonit întru episcop Preasfințitul Daniil Partoșeanul ca episcop vicar al Episcopiei din Timișoara, având ca rol administrarea bisericească a credincioșilor români ortodocși din Serbia. Din 2007, Episcopia de Vârșeț pentru românii din Serbia își schimbă denumirea în Episcopia Daciei Felix și în 2009 trece sub directa purtare de grijă a Patriarhiei Române, având ca episcop pe Preasfințitul Ieronim.

Promovarea valorilor culturale, lingvistice și spirituale românești pe întreg teritoriul Serbiei reprezintă unul din principalele obiective pe care Episcopia Daciei Felix le-a îndeplinit cu succes în ultimii ani. Păstrători ai valorilor și identității românești, prin ierarhii, mănăstirile, bisericile și preoții săi, Episcopia Daciei Felix duce mai departe dezvoltarea armonioasă a comunităților românești din Serbia, a căror libertate religioasă le este garantată legislativ și trebuie să fie apărată. Susținerea printr-un suport financiar permanent și sigur a Episcopiei reprezintă o formă clară de susținere a comunităților românești, de protecția a drepturilor religioase a acestora precum și a libertății de exprimare a identității naționale. **Statul Român, așa cum susține prin acțiunile sale românii de pretutindeni, este chemat să susțină drepturile la identitate culturală și exprimare ale celor aproximativ 300.000 de români din Serbia.** În acest sens, prin prezenta propunere legislativă se dorește instituirea unui cadru legal, prin intermediul căruia statul român să poată

ROMANIA

aloca un suport financiar permanent și sigur Episcopiei Daciei Felix, pentru buna funcționare și împlinirea rostului său de prezență culturală și spirituală românească în cadrul eparhiei pe care o administrează.

Având în vedere cele mai sus menționate propunem alocarea echivalentului în lei a sumei de 1 milion de euro/anual ce va fi necesară reabilitărilor construcțiilor istorice, construirii noilor lăcașuri de cult, de acoperire a cheltuielilor de întreținere și funcționare a unităților cu venituri reduse și de achiziționare a unor obiecte de cult necesare desfășurării activităților religioase, dezvoltarea de proiecte și programe destinate activităților activităților sociale, filantropice, culturale, de învățământ teologic precum și celorlalte necesități pentru promovarea identității și credinței ortodoxe românești pe teritoriul Serbiei.

Având în vedere argumentele prezentate mai sus, înaintăm Parlamentului României, spre dezbateră și adoptare, prezenta propunere legislativă, în procedură de urgență.

Procedura de urgență este necesară pentru a putea pune în aplicare noua lege începând cu data de 1 ianuarie 2025.

Andrei Daniel Gheorghe

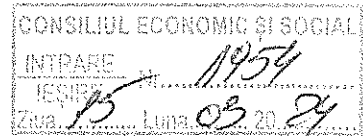
Deputat PNL

ROMANIA

INITIATORI

Nr. crt.	NUME ȘI PRENUME	SEMNĂTURA
1.	Andrei Daniel GHEORGHE – Deputat PNL	
2.	Alexandra Iuliana MURARU – PNL	
3.	NĂCUTA SORIN – PNL	
4.	VALENTIN FAGARASIAN – PNL	
5.	Bărcăni Luminița – PNL	
6.	Bucșuș Reingina Claudia PNL	
7.	Dumitra Florian Emil PNL	
8.	Bogdan Gheorghe PNL	
9.	ANASTASIU DUMITRU VĂCĂREAN	
10.	Măstăcan Elena	
11.	Mărsăuț Jaro PNL	
12.	VARGA GLAȘ TUPEZ	
13.		
14.		
15.		
16.		

Parlamentul României

Camera Deputaților

Senat

LEGE

**privind sprijinul financiar acordat de către statul român
Episcopiei Daciei Felix, Republica Serbia, parte componentă a Bisericii
Ortodoxe Române**

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Art. 1. – Anual se alocă de la bugetul de stat, prin bugetul Secretariatului de Stat pentru Culte, o sumă în lei, echivalentă cu 1 milion de euro, pentru Episcopia Daciei Felix, Republica Serbia, parte componentă a Bisericii Ortodoxe Române.

Art. 2. – (1) Suma alocată potrivit art. 1 se prevede distinct în bugetul Secretariatului General al Guvernului, respectiv al Secretariatului de Stat pentru Culte și se acordă ca sprijin financiar Episcopiei Daciei Felix, Republica Serbia.

(2) Destinațiile sumei prevăzute la art.1 se stabilesc de către Patriarhia Română și Episcopia Daciei Felix, Republica Serbia.

(3) Modul de cheltuire a fondurilor alocate, conform destinației, precum și justificarea utilizării acestora se fac cu respectarea dispozițiilor corespunzătoare din legislația care reglementează sprijinul financiar pentru unitățile de cult aparținând cultelor religioase din România.

Art. 3. – Sumele alocate de la bugetul de stat sunt destinate acoperirii cheltuielilor necesare:

a) restaurării și conservării bunurilor din patrimoniul imobil și mobil;

ROMANIA

- b) completării fondurilor proprii necesare întreținerii și funcționării centrelor eparhiale și a unităților de cult cu venituri mici sau fără venituri;
- c) amenajării și întreținerii muzeelor cultural-religioase;
- d) construirii, în condițiile aprobării documentațiilor tehnico-economice potrivit reglementărilor, precum și reparării lăcașurilor de cult;
- e) achiziționării de imobile necesare desfășurării activităților liturgice, culturale și mediatice ale unităților de cult, precum și a activităților de asistență socială și medicală susținute de unitățile de cult;
- f) sprijinirii activităților de asistență socială și medicală organizate de Episcopia Daciei Felix în spitale, centre de plasament, cămine de bătrâni și alte forme de asistență;
- g) organizării unor manifestări cultural-religioase și mediatice;
- h) construirii, amenajării și reparării clădirilor având destinația de așezăminte culturale și mediatice, de asistență socială și medicală;
- i) restaurării, reparării, întreținerii și administrării clădirilor aparținând centrelor eparhiale, protopopiatelor, parohiilor și mănăstirilor, inclusiv a clădirilor pentru învățământ teologic;
- j) achiziției de mijloace fixe pe baza listei de investiții, avizată conform dispozițiilor legale în vigoare;
- k) construirii, amenajării și funcționării unor unități preșcolare și școlare (grădinițe, școli primare, gimnaziale, liceale) aflate în subordinea Episcopiei Daciei Felix;
- l) susținerii activităților de catehizare și a activităților dedicate tinerilor și vârstnicilor.

Art. 4. – Prevederile prezentei legi intră în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2025.